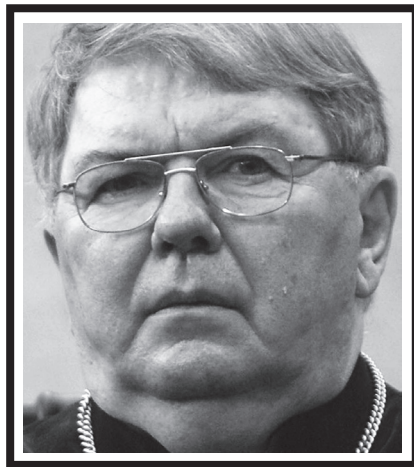

IN MEMORIAM BAGI ISTVÁN

2010 novemberében több egymást követő napon is annyi munkám volt, hogy egyszerűen nem tudtam lefeküdni aludni, egyetlen percre sem. Talán a harmadik ilyen napon, az éjszákát követően hazasiettem az irodából lezuhanyozni és átöltözni, és rohantam a polgári jogi záróvizsgára, ahol bizottsági tagként kaptam fontos feladatot. A vizsgabizottság elnöke Bagi István tanár úr volt. Bizottsági tagként nem sok szerepem volt a vizsga levezénylésében, csendben ültem végig a hallgatók végeláthatatlan sorát, és már az utolsó embereknél tartottunk, amikor éreztem, hogy baj lehet, a fejem kezdett elnehezülni, a világ lassan ködössé vált, az éppen beszélő hallgató hangja kivehetetlen szavak kellemesen duruzsoló masszájává olvadt egybe... küzdöttem, küzdöttem, és: elaludtam. Kisvártatva arra eszméltem, hogy egy barátságos könyök bökdös komótos ütemben, a mellettem ülő Bagi elnök úr könyöke, finom, puha mozdulatokkal, de mégis határozottan értésemre adva a helyzet tartahatatlanságát. Kinyitottam a szemem, érzékelttem vétkem súlyosságát, és felocsúdva magam előtt az asztalon egy papírfecnit pillantottam meg, rajta hirtelenjében, sietősen odafirkantott angol szavak: „Dream a little dream of me!”

Február 19-én Bagi István, egykori tanárunk, később tanszéki kollégánk megtért Teremtőjéhez. Ügyvédi, alkotmánybírói, pécsi és Pázmányos egyetemi oktatói pályáját, érdemeit nem próbálom meg itt összefoglalni; méltatlan, túl hivatalos, túl hideg lenne röviden letudni ezeket. Hogyan is hihetnénk, hogy egy emberről, egy életről néhány távolságtartó, tényszerű mondatban képesek lehetünk bármi fontosat is mondani? Apró, személyes emlékeink többet árulnak el az eltávozttról, mint kiténtetéseinek vagy közéleti tisztségeinek felsorolása.

Emlékezem. Fülemben cseng Bagi tanár úr jellegzetes hanghordozása – a védjegyként szolgáló mély szuszogásokkal kísérvé –, humora és látom szinte csibészes, kisfiús szemvillanását, ha éppen eleresztett egy szellemességet vagy a másik szellemességét kívánta elismerésben részesíteni. Látom magam előtt a valahai jazz-zongoristát, aki szívesen ült oda a hangszerhez, ha alkalma nyílt rá, a falujáról párás tekintettel mesélő békésszentandrás patriótát, a magyar magánjogtörténet alázatos és elmélyült szemlélőjét, aki mindig elő tudott húzni kabátujjából egy Szladits- vagy Grosschmid-gondolatot, aki Werbőczytól néhány váratlan sakklépéssel a jelenkor jogi problémáinál termett, néhány mintegy anekdotaszerű mondatban felrajzolva az

analógiát, amelynek két elemét 500 év választja el egymástól. Kevesek képesek arra, hogy a pusztá jelenlétükkel nyugalmat és melegséget teremtsenek maguk körül, de ha Bagi tanár úrral találkoztunk, nem lehetett nem mosolyra fakadni, nem megbékélni a jelenlétében. Amikor összefutottunk a tanszéken, nem maradhatott el a beszélgetés, ha volt időnk, hosszan, ha kevesebb volt, rövidebben. Egy letűnt kor embere, akinél a magánjog klasszikus időszaka, a történelem összefüggései, a zene, az adomák, a jóízű beszélgetések, a finom vörösbor – amíg lehetett, a finom cigaretta –, és mindezekelőtt az emberek közötti méltányosság iránti csillapíthatatlan igény rajzolták ki a személyiség általunk látható körvonalait. Bármely helyzetben, bárki vonatkozásában nyughatatlanul kereste az igazságosság útjait, valami igazán mélyről fakadó indulattal hánytorgatta fel, ha úgy érezte, valakit – bárkit, akiről éppen beszélt, személyes ismerősét vagy közéleti szereplőt – méltánytalanság ért. Távozásával a tanszékünk egyre üresebb, megint üresebb lett... Magunkra maradunk, zavaros tudatú köztes-generáció, akik még látták a mintát, az elmúlt világ saját korukat túlélte „nagy öregjeit”, beszélgetni is volt módjuk velük, de felérni hozzájuk nem tudnak, akárhány könyvet is olvasnak vagy cikket írnak, akkor sem, ha azóta minden alkalommal ébren töltötték az általuk végigült valamennyi polgári jogi záróvizsga minden percét... A belső meggyőződés ereje, a rendíthetetlen derű, az igazságra való megalkuvás nélküli törekvés, az ismeretlenhez való érdeklődéssel és szeretettel teli odafordulás nem öröklődött tovább. Mi, pelyhes állú pályakezdők – kezdetben ismeretlenek a tanszéki nagy öregek számára – ezt az érdeklődést és szeretet kaptuk tőlük az első perctől kezdve. Köztes-generáció lettünk, mert láttuk még az előttünk járókat, de kevés már az erőnk ahhoz, hogy olyan tanszéki, egyetemi világot teremtsünk, mint amelyet ők teremtettek. Talán már nem is alkalmas rá a világ sem, az egyetem sem. Talán az utánunk jövőknek már nem is lesznek hasonló kételyeik.

De most itt vagyunk, és emlékezünk. Bagi tanár úr, szívemben őrzöm azt a régi, elém csúsztatott papírfecnit, és gondolok, gondolunk Rád, sokan. Vajon a felidézett dal melyik változata járhatott a fejedben akkor, azon a vizsgán? Ella Fitzgerald? Louis Armstrong? Nat King Cole? Doris Day? Valaki más? Istenem, milyen jó lenne tudni.

KOLTAY András